

Školní vzdělávací program
pro předškolní vzdělávání

Komunitní základní škola
a lesní mateřská škola
Avalon

LESNÍ MATEŘSKÁ ŠKOLA

Živá škola

Obsah

1	Identifikační údaje.....	3
1.1	Název ŠVP MŠ.....	3
1.2	Údaje o škole.....	3
1.3	Zřizovatel.....	3
1.4	Formy vzdělávání.....	3
1.5	Platnost dokumentu.....	3
2	Charakteristika školy.....	4
2.1	Zázemí.....	4
2.2	Úplnost a velikost školy.....	4
2.3	Charakteristika pedagogického sboru.....	4
2.4	Dlouhodobé záměry.....	4
2.5	Spolupráce s rodiči a jinými subjekty.....	5
2.6	Vybavení školy.....	5
3	Hodnoty školy.....	6
3.1	Základní ideje.....	6
3.2	Poslání školy a vize směřování.....	6
3.3	Filozofie školy, vzdělávací cíle a záměry.....	6
4	Principy vzdělávání.....	8
4.1	Formy a metody práce.....	8
4.2	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	9
4.3	Vzdělávání dětí od 2 do 3 let věku.....	9
4.4	Individuální vzdělávání.....	9
5	Podmínky.....	10
5.1	Životospráva.....	10
5.2	Psychosociální podmínky.....	11
6	Harmonogram denních, týdenních a ročních činností.....	12
6.1	Rytmus dne.....	12
6.2	Rytmus týdne.....	13
6.3	Rytmus roku.....	13
7	Organizace a pravidla.....	15
7.1	Práce s didaktickými pomůckami.....	15
7.2	Stolování.....	15
7.3	Ranní kruh.....	15
7.4	Pravidla chování v MŠ.....	15
7.5	Portfolio dítěte.....	16
8	Konkretizované očekávané výstupy v jednotlivých oblastech.....	17
8.1	Dítě a jeho tělo (biologická oblast).....	17
8.2	Dítě a jeho psychika (psychologická oblast).....	18
8.3	Dítě a ten druhý (interpersonální oblast).....	20
8.4	Dítě a společnost (sociálně-kulturní oblast).....	20
8.5	Dítě a svět (enviromentální oblast).....	21

9 Rozvoj předškolních dovedností.....	22
9.1 Čtenářská gramotnost.....	22
9.2 Předmatematická gramotnost.....	22
9.3 Zahrada jako učebna.....	22
9.4 Dopravní výchova.....	23
9.5 Výchova ke zdraví.....	23
10 Evaluace.....	23

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP MŠ

Živá škola

ŠVP je zpracovaný podle RVP PV (Rámcový vzdělávací program)

1.2 Údaje o škole

Název	Komunitní základní škola a lesní mateřská škola Avalon
IČ	095 707 64
Adresa sídla	Blanická 103, 398 11 Protivín
Adresa provozovny ZŠ	Vinařického nám. 359, 375 01 Týn nad Vltavou
Adresa provozovny MŠ	Hněvkovice na pravém břehu Vltavy 865, 375 01 Týn nad Vltavou
Ředitel školy	Mgr. Ladislava Malá
Telefon	+420 777 270 507
Kontakty	mail: zsavalon@email.cz web: avalon-tyrn.cz

1.3 Zřizovatel

Název	Komunitní základní škola a lesní mateřská škola Avalon, z. s.
Adresa	Blanická 103, 398 11 Protivín
Forma	lesní mateřská škola

1.4 Formy vzdělávání

- denní vzdělávání
- individuální vzdělávání

1.5 Platnost dokumentu

Od 1. 9. 2021

podpis ředitele

Mgr. Ladislava Malá

2 Charakteristika školy

2.1 Zázemí

Lesní mateřská škola Avalon má zázemí v areálu SOU Hněvkovice, v Týně nad Vltavou Hněvkovicích na pravém břehu Vltavy. Na velkém oploceném pozemku se nachází jurta vybavená pro celodenní užívání. Za jurtou se nachází separační WC s tekoucí vodou k mytí rukou v barelu s kohoutkem.

K dispozici máme zároveň zázemí v budově, kde je tekoucí teplá voda, splachovací WC a kuchyňka. Toto zázemí využíváme jako výdejnu lesní mateřské školy pro stravování. Je možné ho využít také v případě velmi nepříznivých povětrnostních podmínek či v případech nepředvídaných situací. Také např. pro odpolední odpočinek dětí v případě, že se na spaní nevejdou všechny do jurty.

Pozemek je oplocené bývalé hřiště. V plánu je vybudovat zde zahradu s didaktickými prvky, záhony, smyslovými prvky a přírodními zákoutími. K činnosti můžeme využívat také celý pozemek SOU a okolní přírodu, les, řeku.

2.2 Úplnost a velikost školy

Maximální povolená kapacita lesní mateřské školy je 40 dětí. Děti jsou rozdělené do skupin po maximálně 16 dětech, což je maximální možný počet dětí na jednoho pracovníka a zároveň maximální povolený počet dětí na jednu jurtu. V případě většího počtu dětí než 16 tedy přistavíme další jurtu.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Základem učitelského sboru jsou kvalifikovaní učitelé. Všichni pedagogové přijímají další zkušenosti v oblasti alternativních přístupů ke vzdělávání. Nové informace získávají samostudiem, účastí na seminářích, náslechem v jiných školách.

Pedagogický tým prochází také interním vzděláváním v rámci školy nebo v rámci další nabídky akreditovaných akcí DVPP v ČR. V pedagogickém sboru jsou i dobrovolníci a externí odborníci z různých oblastí, kteří pracují s dětmi pod vedením pedagoga školy.

2.4 Dlouhodobé záměry

- Uvnitř LMS vytváříme prostředí, kde se děti učí sdílet své nápady, sestavovat pravidla pro vzájemné vztahy a komunikaci v komunitě a sledovat a řešit konflikty.
- Zaměření činnosti vychází ze zájmů a potřeb dětí a navazují na roční koloběh přírody a společnosti.

- Navazujeme spolupráci s dalšími školkami a dětskými skupinami pro společné akce, školení a sdílení zkušeností.
- Chceme realizovat společné vícedenní pobyty dětí v podnětném prostředí na zajímavých místech ČR.

2.5 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Chápeme prostředí rodiny dítěte jako velice důležité. Předpokladem spokojeného dítěte je spolupráce s rodiči a zákonnými zástupci. Protože rodina formuje osobnost dítěte, primárně považujeme za velmi důležité, aby rodiče dobře rozuměli záměrům a cílům LMŠ a aby znali metody a formy práce s dětmi. Vzájemné porozumění a důvěru s rodiči a zákonnými zástupci žáků budujeme na besedách, společných setkáních a na individuálních schůzkách.

V průběhu roku uskutečňujeme pravidelná společná setkávání s rodiči. Jejich obsahem je sdílení informací o práci dětí, program školy, plánování činnosti a také představení způsobů práce ve LMŠ a sdílení společných hodnot ve výchově dětí.

2.6 Vybavení školy

V jurtě je prostor k převlékání a ukládání oděvů a obuvi, prostor pro klidnou činnost a vzdělávání dětí, prostor pro odpočinek dětí. Za jurtou se nachází separační WC a barel s kohoutkem pro tekoucí vodu.

V budově se pak nachází kuchyňka pro výdej jídla, prostor pro stolování dětí, prostor pro pobyt v případě velmi nepříznivého počasí nebo nenadálých situací, sociální zázemí s teplou tekoucí vodou, prostor pro kancelář a pedagogy.

V prostoru pro činnost a vzdělávání jsou umístěny materiály a pomůcky, které jsou přístupné dětem pro jejich hru a práci. Toto připravené prostředí pro výuku tvoří dětské encyklopedie, dětské knížky, výtvarné potřeby, didaktické pomůcky a hračky.

Jídlo je odebíráno v jídelně SOU a SOŠ Hněvkovice a dopravováno do výdejny LMŠ v termínových k tomu určených. Vydává a servíruje se bezprostředně po přijetí v prostoru pro stolování. Kvalita jídla a prostory splňují hygienické normy pro LMŠ. V prostorách LMŠ jsou umístěné nádoby na třídění odpadu.

3 Hodnoty školy

3.1 Základní ideje

- Důvěra
- Otevřenost
- Svoboda a odpovědnost
- Respekt

Naší snahou je rozvíjet pozitivní přístup k životu. Důvěřujeme světu, že má smysl, a že je příznivý. Důvěra, tak jak ji chápeme, nutně ústí ve svobodu a v sebeřízení. Důvěra, že já i ostatní „jsme v pořádku“. Z toho vyplývá dovednost nebrat si věci osobně a respektovat autonomii a potřeby u sebe i u druhých. Tato důvěra dále otevírá cestu k vzájemnosti a schopnosti efektivní týmové spolupráce.

3.2 Poslání školy a vize směřování

- Poskytovat dětem základní vzdělávání cestou přirozeného učení založeného na důvěře a vnitřní motivaci.
- Vytvořit společný prostor pro vzájemné sdílení, učení se a růst. V tomto směru se otevírat také širší komunitě.
- Uspokojovat základní životní potřeby dítěte:
 - potřeba náležitého přísunu podnětů zvenčí
 - potřeba smysluplného světa
 - potřeba životní jistoty
 - potřeba vlastní společenské hodnoty
 - potřeba otevřené budoucnosti

3.3 Filozofie školy, vzdělávací cíle a záměry

- Převážná většina programu v LMS probíhá celoročně a za každého počasí venku, tzn. v našem zázemí a v blízkém okolí. Přírodu vnímáme jako přirozené, tj. člověkem (a pedagogem) nepřipravené prostředí, které samo o sobě nabízí prostor pro kreativitu, rytmus a harmonii.
- V přírodě člověk snadno a přirozeně vnímá střídání ročních období, počasí, rytmus přirozeného světla, kontakt s přírodními živly a také to, jaký vliv to má na nás samotné. Proto je náš program přizpůsobený koloběhu roku a tradicím. Prožíváme slavnosti inspirované Waldorfskou pedagogikou.
- Stěžejní je pro nás vzájemný respekt mezi dítětem a dospělým, i mezi dospělými a mezi dětmi navzájem podle principů programu Respektovat a být respektován.
- Je pro nás důležité vytvořit pro děti bezpečný a zdravý prostor s jasnými a čitelnými hranicemi plný přijetí a láskyplného přístupu, kde se děti i dospělí cítí dobře

a bezpečně a kde se děti mohou svobodně a podle svých možností a potřeb vyvíjet. V tomto ohledu vycházíme z poznatků Montessori pedagogiky a senzitivních období dítěte. Vedeme děti k vědomé práci s chybou (můžu se splést, nemusím vědět), umožňujeme dětem zažít si bezpečné riziko (krokový přístup k bezpečné práci s opravdovými nástroji – kuchyňský nůž – škrabka – ostrý nůž, lezení na stromy apod.) a bezpečně poznávat a zkoumat své vlastní hranice.

- Za důležitou považujeme otevřenou komunikaci, a to na úrovni všech mezilidských vztahů (jak dítě a pedagog, děti mezi sebou, v pedagogickém týmu, v komunikaci s rodiči). Chceme nabízet prostor pro vytvoření otevřené komunity rodičů, pro vzájemné setkávání a vytváření školy, a to v rámci pravidelných slavností, brigád, vzdělávacích a kulturních akcí (jak pro naši školu, tak pro veřejnost) a také možnost zapojení se do chodu školy.
- Každodenní pohyb, procházky, výlety a volná hra v přírodě dětem nabídne nenucenou možnost rozvoje hrubé i jemné motoriky, k čemuž se pojí i přirozený rozvoj řeči. Důraz klademe na rozvoj kompetencí k životu, vůle, sociálních dovedností a na podporu důvěry dítěte v sebe sama. Šťastné a radostné dětství vnímáme jako základ pro dobrý život, naše filozofie stojí na úctě k jedinečnosti, na respektu k jinakosti a podpoře důvěry v sebe sama, také na podpoře radosti ze života (všechno má řešení), na přijetí a důrazu na kvalitu mezilidských vztahů.
- Přirozeně směřujeme k ekologické výchově a trvale udržitelnému rozvoji. Děti si každodenním pobytem venku v lese, na zahradě s ovocnými stromy a kontaktem se zvířaty vytvoří pozitivní vztah a respekt k přírodě a ke všemu živému. Díky trávení času v přírodě, která je otevřenou náručí plnou dobrodružství, kreativity a objevování, podporujeme v dětech fantazii a jejich spontánní tvořivost.
- Podporujeme zdravý a ekologický životní styl. Důležitý je pro nás pravidelný rytmus, střídání akce a klidu, plynutí, aktivity a odpočinku. Velmi důležitým a nepostradatelným prvkem dětství je pro nás volná hra, kterou podporujeme a poskytujeme pro ni dětem dostatečný prostor i čas. Volnou hru vnímáme jako svobodu a otevřené možnosti vyzkoušet si, co jinde a jindy nezažijí, zjistit bezpečně svoje hranice i být sám za sebe a oddechnout si od světa povinností, který je řízen, ať chceme, nebo ne, dospělými.
- Organizované aktivity zahrnují mimo jiné práci s výtvarným materiálem, přírodovědu, vyprávění příběhů. Předškolní přípravě se věnujeme podle potřeb dítěte v rámci aktivit zařazených do běžného chodu dne a ve vyhrazeném čase v době, kdy mladší děti odpočívají po obědě.
- Dětem chceme být průvodci jejich světem i světem dospělých. Rozvíjíme se v tom kontinuální prací na našem profesním i osobním rozvoji, čerpáním inspirace z různých zdrojů (nabídka Asociace lesních mateřských škol, alternativní pedagogické směry a jiné) i sdílením. Vytváříme pro děti jak připravenou, tak spontánní nabídku trávení času a prostor pro přirozený a klidný vývoj a naplňování potřeb.

4 Principy vzdělávání

4.1 Formy a metody práce

Vycházíme z dokumentu MŠMT, Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV) a z konceptu „Respektovat a být respektován“. Zájmy a potřeby dětí jsou pro nás důležité a zajímáme se o ně. Komunikace s dítětem probíhá na partnerské úrovni. S rodinou dítěte úzce spolupracujeme. Usilujeme o demokracii v rodičovské i dětské komunitě.

Dítě je jedinečná osobnost a škola jej může podporovat a motivovat. Naším cílem je, aby na konci předškolního období mělo dítě osvojené základní kompetence pro život – samostatnost, sociální citění, fyzickou a psychickou zdatnost, zdravé sebevědomí. Chceme, aby dokázalo rozlišit a rozvíjet svoje dovednosti a zájmy. Nabízíme dostatek prostoru pro volnou hru, při níž může dítě rozvíjet svou fantazii, spontánnost, tvořivost.

Metody a formy výchovného působení:

- metody prožitkového učení – hlavními znaky tohoto učení jsou spontaneita, objevnost, tvořivost, radost z poznávání, komunikativnost a aktivita
- podpora přirozeného pozorování, experimenty – podpora dítěte v přirozené zvědavosti
- volná hra – dostatek prostoru ke spontánním činnostem a volné hře, jedná se o nejpřirozenější způsob učení a základní potřebu předškolního věku
- společné hry s danou tematikou
- individuální přístup k dítěti s pochopením a respektem k jeho možnostem
- rituály – dávají dětem jistotu a hranice. Využíváme přirozenou potřebu rytmu a opakování – rozdělení dne, týdne, měsíce i roku. Děti se lépe orientují v čase, střídá se napětí a uvolnění.
- komunitní kruh – ranní setkávání při společném posezení a vítání dne v kruhu, děti mají možnost zažít pocit společenství, bezpečí a důvěry, mohou sdílet své názory a pocity, kultivovat komunikaci a vztahy s druhými
- přímo a nepřímo řízené činnosti – svobodná volba mezi připravenými aktivitami
- cílené vzdělávací činnosti – probíhají během dne individuálně nebo skupinově
- kooperativní učení – skupiny jsou věkově heterogenní, podporujeme vstřícnou komunikaci mezi dětmi, vedeme děti k vzájemnému řešení konfliktů a k jejich přirozené potřebě spolupracovat
- smyslové poznávání – didaktické pomůcky, smyslové chodníčky
- rytmizace, spojení pohybu se slovem či zpěvem, hra na tělo
- říkadla, básně, písně, četba, dramatizace
- výtvarné a grafomotorické činnosti

4.2 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Ve vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných vycházíme z paragrafu 16 odst. 9 školského zákona a paragrafu 17 školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Dle doporučení SPC bude vytvořen individuálně vzdělávací plán dítěte se speciálně vzdělávacími potřebami, pravidelně revidován a upravován s úpravou organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání dítěte.

Podpůrná opatření pro děti nadané budou zajištěna s využitím plánu pedagogické podpory vytvořeného dle doporučení PPP s úpravou organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání dítěte.

4.3 Vzdělávání dětí od 2 do 3 let věku

Do LMŠ přijímáme děti od 3 let věku, výjimečně může být přijato i dítě mladší (maximálně o čtyři měsíce), pokud je sociálně i vývojově schopné začlenit se do kolektivu a zároveň samostatně zvládá všechny hygienické úkony včetně samostatného oblékání. Rozhodnutí o udělení výjimky je plně v kompetenci ředitelky školy.

4.4 Individuální vzdělávání

Naše LMŠ umožňuje individuální vzdělávání podle ustanovení § 34b odst. 1 a 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Ředitel školy přijme v odůvodněných případech dítě k tomuto vzdělávání na základě žádosti rodiče. Ředitelka LMŠ doporučí dítěti oblasti vycházející z RVP PV, v nichž má být dítě vzděláváno. Na základě ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech u individuálně vzdělávaného dítěte doporučí ředitelka další postup vzdělávání. Ředitelka LMŠ ukončí individuální vzdělávání dítěte v případě, že zákonný zástupce nezajistí účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu.

5 Podmínky

5.1 Životospráva

Strava

Dětem zajišťujeme celodenní stravu a pitný režim. Obědy přepravujeme v termoboxech v gastronádobách. Jídlo je vydáváno bezprostředně po přinesení. Odpolední svačina je ráno uložena do ledničky. Děti nenutíme do jídla, respektujeme preference každého dítěte a zároveň děti vedeme k pozitivnímu a ohleduplnému vztahu k jídlu. Během dne je zajištěn pitný režim.

Odpočinek a klidové činnosti

Rytmus dne je pro nás přirozeným střídáním aktivity a klidu. Během poledního odpočinku děti nechceme nutit spát, ale povedeme je k tomu, aby si osvojily návyk po aktivní činnosti odpočívat a obecně umět se zklidnit a dovolit tělu i mysli, aby si odpočinuly.

Všechny děti odpočívají na matracích v krytém zázemí, které je v zimě vytápěné. Skupiny dětí jsou věkově smíšené, proto vedeme starší děti k respektování těch, kteří potřebují odpočívat a spát. Odpočinek vždy začíná pohádkou, zpěvem, poté následuje ticho s možností spát, nebo klidové činnosti: prstová cvičení, tvoření inspirované příběhy, skládání z papíru, příprava předškoláků atp.

Pohyb

Děti mají v naší lesní mateřské škole velký prostor pro volný pohyb. Díky pobytu většiny dne venku, a to z větší části ve velmi rozmanitém prostředí, je nabídka činností vzdělávací oblasti biologické podle ŠVP PV (5.1 Dítě a jeho tělo) samozřejmostí. Příroda během všech ročních období a za každého počasí je pro nás královstvím volného pohybu a spontánních pohybových aktivit.

Pravidelný pohyb v přírodě — spontánní pohyb, kombinace chůze a mluvení apod. - učí děti správně dýchat a posilovat rovnoměrně celé tělo. Zahrada a terén v okolí ve své rozmanitosti se přímo nabízí k možnostem balancování, lezení na stromy (s ohledem na bezpečnost), přecházení po spadlých kládách a větvích, šplhání do strání, klouzání ze strání, prostor pro běhání a prozkoumávání méně prostupných částí lesa.

Ze strany pedagogů však vždy bude kladen důraz na bezpečí dětí, na jejich pohodlí a individuální možnosti a na respektování prostředí přírody a jejích obyvatel.

Rozvoj jemné motoriky se uskutečňuje jak při cílených činnostech např. výtvarných s použitím přírodního materiálu a ostatních výtvarných potřeb, tak i při spontánním zkoumání přírodnin. Dále pak i při nácviku sebeobsluhy – rozepínání a zapínání zipů, přezek, zavazování tkaniček apod., také za pomoci didaktických pomůcek. Vedeme děti k tomu, aby se oblékaly přiměřeně k počasí a pokud jim to je příjemné, aby na zahradě chodily na boso. Do lesa naopak chodí v pevných kotníkových botách, které chrání vývoj nohy. To vše přispívá ke zdravému tělesnému rozvoji dítěte, uvolnění těla, které je důležité pro další vývoj dítěte zejména pro oblast grafomotoriky.

5.2 Psychosociální podmínky

Naše lesní mateřská škola staví na respektujícím přístupu, který chápeme ve čtyřech rovinách, a tak s ním i pracujeme. Jedná se o respekt dospělého vůči dítěti, respekt dítěte vůči dospělému, dospělých mezi sebou a dětí navzájem.

Pedagog má být dítěti laskavým a citlivým průvodcem, který má svůj přístup k dítěti podpořen profesionálními znalostmi z oblasti pedagogiky a psychologie. Toto mu umožní dítě přijímat v jeho originalitě a s individuálními potřebami. Jsme přesvědčeni o tom, že pedagog je pro dítě vzorem, jehož chování napodobuje.

Opakující se rituály umožňují dítěti cítit se bezpečně a orientovat se v rytmu dne, týdne, měsíce a roku, které ukončují pravidelné slavnosti. Pevné body během roku a řízená činnost jsou prokládány prostorem a dostatečným časem pro volnou dětskou hru.

Pravidelně a otevřeně komunikujeme s rodiči o všem, co se ve školce děje. Ve věkově smíšené skupině dětí se přirozeně formují sociální dovednosti. Vedeme děti k tomu, aby mezi sebou otevřeně a respektujícím způsobem komunikovaly, aby přirozeně vnímaly důsledky svého chování a aby si vytvářely zdravý náhled na sociální vztahy. Vedeme je také k práci s chybou, kterou vnímáme jako šanci zkusit věci dělat jinak. Pracujeme nejenom s jednotlivcem, ale i se skupinou jako celkem, s jednotlivými rolemi dětí, s jejich vzájemnými vztahy i situacemi, které nastávají. Děti chceme bezpečně provázet situacemi, které pro ně mohou být složité, a ve své práci jsme důslední a empatičtí.

6 Harmonogram denních, týdenních a ročních činností

Lesní mateřská škola je v provozu denně od 7.00 do 16.00. Režim je přizpůsoben tempu dětí a jejich momentálním potřebám.

6.1 Rytmus dne

Denní činnosti dětí	Přibližné časové a obsahové vymezení aktivit
Ranní „práce“	7.00 – 8.30 příchod, práce s didaktickými hračkami dle svého rozhodnutí, umělecká činnost, volná hra na zahradě, projekty předškoláků
Ranní kruh	8.30 – 8.50 přivítání, vyprávění a zážitky dětí, motivační povídání k naplánovanému tématu, rytmické a pohybové činnosti
Pohádka	8.50 – 9.00 vyprávění pohádky dle období, 2-3 týdny s následnou dramaturgií
Svačina	9.00 – 9.30 hygiena, samostatná příprava stolu, stolování, úklid místa, toaleta, hygiena
Pobyt venku	9.30 – 12.00 za každého počasí samostatné oblékání, zahrada, les, hřiště, výpravy do okolí, samostatné svlékání a úklid věcí, hygiena
Oběd	12.00 – 12.30 samostatná příprava stolu, stolování, úklid místa, toaleta, hygiena
Popolední odpočinek	12.30 – 14.15 samostatné převlékání, poslech pohádky, písničky, spánek, klidná práce předškoláků
Svačina	14.15 – 14.30 toaleta, hygiena, samostatná příprava stolu, stolování, samostatný úklid místa
Odpolední činnosti	14.30 – 16.00 volné tvořivé či klidné herní činnosti v místnosti, didaktické pomůcky, tvoření, volná hra na zahradě, pohybové hry, úklid vnitřního i venkovního zázemí, odchod

6.2 Rytmus týdne

Pondělí:	kreslení
Úterý:	malování
Středa:	modelování
Čtvrtek:	pečení chleba
Pátek:	tvoření

6.3 Rytmus roku

1. Období Michaelské (září cca 4 týdny)

- zopakování pravidel, poučení o bezpečnosti při hrách v místnosti i venku
- dožínky, vinobraní, posvícení
- návrat k rytmu a řádu – soustředění, zpozornění, zklidnění
- svátek sv. Václava a svátek sv. Michaela – rytířská ctnost, odvaha, ušlechtilost, rovnováha mezi zlem a dobrem

2. Období podzimní (říjen cca 3 týdny)

- změna přírody – po letním bujení stahování do sebe
- barevnost podzimu – přírodniny

3. Období Martinské (říjen-listopad cca 3 týdny)

- zkracování dne, ubývání světla
- svátek sv. Martina – soucítění, dělení se, pomoc

4. Období předadventní (listopad cca 3 týdny)

- období bláta a louží, větru a deště
- první adventní neděle

5. Období adventní a vánoční (listopad - prosinec cca 3 týdny)

- sníh, mráz – usínání přírody
- adventní svátky
- Vánoce – světlo v srdcích lidí, láska a přátelství

6. Období adventní tříkrálové (leden cca 1 týden)

- Tři králové – úcta, pokora, rovnost

7. Období zimní (leden cca 3 - 4 týdny)
 - zimní radovánky, sníh a mráz – příroda spí, čerpá síly
 - světlo se pomalu začíná vracet
 - touha po teple, činnosti a bujení
8. Období masopustní (únor cca 3- 4 týdny)
 - světla přibývá, blíží se jaro
 - masopustní veselost, radost, sdílení
 - maškarní rej
9. Období velikonoční (březen - duben cca 4 týdny)
 - poda se probouzí, vše se přirosvětluje
 - rození mláďátek, pučení rostlinstva
 - velikonoční slavnost – živost, duševní pohyblivost, aktivita, vitalita
10. Období jarní (duben cca 3 - 4 týdny)
 - vše se zelená, roste, kvete
 - pohyblivost, lehkost, radostnost
11. Období letniční (květen cca 3 - 4 týdny)
 - rostliny, zvířata – celá příroda je prosvětlená
 - svátek matek
 - letnice – probuzení, osvobození, sebeuvědomění, svobodná vůle
12. Období svatojánské (červen cca 3 - 4 týdny)
 - teplo a světlo, spousta barev
 - svátek sv. Jána – zralost, vnímání druhých, proměna, konec a začátek

7 Organizace a pravidla

7.1 Práce s didaktickými pomůckami

Dítě si vybírá didaktické pomůcky podle svého zájmu a momentální potřeby, pedagog nabízí, ukazuje fungování a pomáhá. S didaktickými pomůckami se pracuje jednotlivě na koberečku, po práci se vše správně složí a uklidí na určené místo.

7.2 Stolování

Děti si samostatně přináší na stůl prostírání, nádobí a příbory. Nádobí nosí po jednom kusu v obou rukách. Děti mají u stolu své pevné místo. Před jídlem se říká průpověď a přání dobré chuti. Děti se do jídla nenutí, pomalejší děti mají dostatek času na dojedení. Jídlo alespoň ochutnáme. Všichni čekají u stolu, než ostatní dojí. Případné čekání se krátí prstovými hříčkami. Po jídle děti samostatně odnáší nádobí po jednom kuse, na stole zůstává prostírání a sklenička.

7.3 Ranní kruh

Ranní kruh slouží k přivítání, sdělování zážitků, motivaci k tématu, řešení situací, hodnocení, co se povedlo či nepovedlo. Pedagog si s dětmi připomíná, jaký je den, měsíc, roční období. Povídají si o tom, co se právě děje v přírodě, o tématu, které je v plánu. Součástí ranního kruhu je rytmicko-pohybová část s říkadly a písničkami, kruh uzavírá vyprávění pohádky.

Pravidla:

- mluví jen jeden, neskáče si do řeči
- kdo chce mluvit, přihlásí se o slovo (možno posílat „mluvící“ předmět)
- nerušíme, jsme pozorní

7.4 Pravidla chování v MŠ

Pravidla vyvozujeme společně s dětmi v komunitním kruhu na začátku roku. Platí pro všechny děti i pro pedagogy. Jsou zveřejněna na viditelném místě v podobě piktogramů. V průběhu roku můžeme pravidla přidávat podle aktuálních situací.

Příklad pravidel v místnosti:

- Jsme kamarádi, pomáháme si navzájem.
- Kouzelná slovíčka otvírají srdíčka.
- Když kamarád řekne – mně se to nelíbí – přestaneme mu „to“ dělat.
- Pomůcky, hry a hračky jsou pro všechny, zacházíme s nimi pěkně.

Příklad pravidel venku:

- Hraji si jen tam, odkud vidím pedagoga.
- Hraji si tak, abych neublížil sobě ani ostatním.
- Neodcházím bez dovození z určeného místa.

7.5 Portfolio dítěte

Portfolio je soubor výtvarných prací a pracovních listů, které vypovídají o biologických a psychologických aspektech vývoje dítěte, o kresebné a grafomotorické úrovni apod. Smyslem portfolia je jeho pomoc ve vytváření podnětů a podmínek pro další rozvoj dítěte, vyhodnocení individuálních pokroků a růstu. Portfolio je po rodičům po dohodě k dispozici k nahlédnutí.

Portfolio obsahuje:

- vybrané výtvarné práce
- kresbu postavy u předškoláků
- pracovní listy
- projekty na kterých se dítě podílí (různé ruční práce – háčkování, šití, tkaní – u předškoláků)
- diagnostický list – mapuje vzdělávací pokroky dětí v oblastech: hrubá a jemná motorika, jazykové a řečové schopnosti, paměť, sebeobsluha, ...

8 Konkretizované očekávané výstupy v jednotlivých oblastech

8.1 Dítě a jeho tělo (biologická oblast)

Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
<ul style="list-style-type: none">● postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly● běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze● zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení● házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí● pohybovat se bezpečně ve skupině dětí● pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)
Jemná motorika, koordinace ruky a oka
<ul style="list-style-type: none">● tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím● vést stopu tužky při kresbě apod.● zvládat výtvarné činnosti, kreslit, malovat modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů● zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji
Sebeobsluha
<ul style="list-style-type: none">● pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)● samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky● samostatně jíst, používat lžíci a příbor● udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce
Zdraví, bezpečí
<ul style="list-style-type: none">● pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)● mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách● znát základní zásady zdravého životního stylu● projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám● chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě).

8.2 Dítě a jeho psychika (psychologická oblast)

Jazyk a řeč
Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání
<ul style="list-style-type: none"> ● spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií ● mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí ● používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky ● dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu - řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým; vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět si říct o pomoc
Vnímání
<ul style="list-style-type: none"> ● zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku) ● rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus ● rozlišit základní barvy (červená, modrá, žlutá) ● rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření a různých pochutin) ● rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu)
Poznávací schopnosti
Pozornost, soustředěnost, paměť
<ul style="list-style-type: none"> ● uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím ● zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu ● uplatňovat postřeh a rychlost
Tvořivost, vynalézavost, fantazie
<ul style="list-style-type: none"> ● rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie ● spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování
<ul style="list-style-type: none"> ● rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy, a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení) ● pochopit význam piktogramu např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz rozdělování ohně, koupání)
Časoprostorová orientace
<ul style="list-style-type: none"> ● rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů)

<ul style="list-style-type: none"> ● orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed) ● rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu) ● rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky
Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace
<ul style="list-style-type: none"> ● rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý – velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý – krátký, vysoký – nízký, stejný) ● rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký)
Řešení problémů, učení
<ul style="list-style-type: none"> ● slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápad“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl ● jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí
Sebevědomí a sebeuplatnění
<ul style="list-style-type: none"> ● přijímat pobyt v mateřské škole, popř. i na ozdravovně, rekreačním pobytu jako běžnou součást života (věděť, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ) ● zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé ● samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý) ● respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých ● nebát se požádat o pomoc, radu
Sebepojetí, city, vůle
Sebeovládání a přizpůsobivost
<ul style="list-style-type: none"> ● reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresí, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídít) ● odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné ● přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci ● umět se přizpůsobit změnám
Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy
<ul style="list-style-type: none"> ● odložit splnění osobních přání na pozdější dobu ● odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc) ● přijímat pokyny ● plnit činnosti podle instrukcí

8.3 Dítě a ten druhý (interpersonální oblast)

Komunikace s dospělým
<ul style="list-style-type: none">● navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)● spolupracovat s dospělým● respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)
Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
<ul style="list-style-type: none">● aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)● chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat● vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat● využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)
Sociabilita
<ul style="list-style-type: none">● obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisní řešení● chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené● k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)● porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)

8.4 Dítě a společnost (sociálně-kulturní oblast)

Společenská pravidla a návyky
<ul style="list-style-type: none">● umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci● dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti● chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat
Zařazení do třídy/skupiny
<ul style="list-style-type: none">● orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování● vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy● navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
Kultura umění
<ul style="list-style-type: none">● pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)● vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)

8.5 Dítě a svět (enviromentální oblast)

Poznatky, sociální informovanost
<ul style="list-style-type: none">● orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)● zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují● chápat základní pravidla chování pro chodce
Adaptibilita ke změnám
<ul style="list-style-type: none">● zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla● ctít oslavy narozenin, svátků, slavností
Vztah k životnímu prostředí
<ul style="list-style-type: none">● znát co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné (vítr, déšť, záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí – být citlivý k přírodě

9 Rozvoj předškolních dovedností

9.1 Čtenářská gramotnost

Příprava na čtení:

- Četba – soustředění poslech, prodlužování délky textu
- Práce s textem – kladení jednoduchých ověřovacích otázek k porozumění textu – rozvoj zrakového a sluchového vnímání, paměti, pozornosti, představivosti, porozumění a vnímání ilustrací
- Schopnost naslouchat

Příprava na psaní

- koordinace zraku a pohybu, grafomotorická cvičení, uvolňovací cviky, správné uchopení tužky

9.2 Předmatematická gramotnost

- třídění, přiřazování
- více x méně, stejně
- prostorová orientace
- jednoduché plošné a prostorové labyrinty
- rozpoznávání základních geometrických tvarů
- porovnávání a uspořádávání předmětů podle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu, co do skupiny nepatří atp.)
- rozvoj představy počtu (na prstech, počítání po jedné, představa čísla – tečky na kostce...)

9.3 Zahrada jako učebna

- využívání přírodnin ke hrám
- využívání přírodního terénu k pohybu – lezení, prolézání, chůze terénem
- přírodniny jako stavební materiál – vrbové stavby, smyslové chodníčky
- záhonky – sázení, okopávání, zalévání, sklizení
- kameniště
- blátivá kuchyňka

9.4 Dopravní výchova

- v rámci výprav do okolí při chůzi, jízdě dopravním prostředkem

9.5 Výchova ke zdraví

- každodenní pobyt na vzduchu za každého počasí
- pitný režim v místnosti, na zahradě, na výpravách
- správná životospráva, dostatek pohybu, zdravý životní styl

10 Evaluace

- pravidelné hodnocení práce na pedagogických poradách
- průběžné hodnocení každého integrovaného celku s ohledem na naplňování potřeb dětí a naplňování cílů výchovně vzdělávacího procesu